

Nucli medieval de Collbató

Collbató

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Des de l'arc d'en Bros fins a la plaça de l'Església
Emplaçament	S'hi accedeix des de l'Ajuntament, el passeig Mansuet i el carrer Pau Bertran
Alçada:	388

Coordenades:

Latitud:	41.57028
Longitud:	1.82821
UTM Est (X):	402304
UTM Nord (Y):	4602730

Classificació

Número de fitxa	08069 - 66
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern Barroc Contemporani Neoclàssic
Popular	
Segle	X-XXI
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Hi ha alguns edificis que haurien de ser restaurats i d'altres construccions tradicionals han desaparegut aquests darrers anys.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	PGOU 21/12/1984 (nucli històric)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Social
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris
Fitxes associades:	
Portal de cal Bros	
Castell de Collbató	
Carrer Amadeu Vives	

Descripció

El nucli medieval de Collbató forma una figura triangular que es desplega cap a sol naixent, entre el turó del castell, el torrent de la Salut i les Parellades, amb un apèndix que ressegueix la costa del castell. Va des de la plaça de l'Església, on abans hi havia un dels portals que tancava la vila, fins a l'arc de cal Bros, on hi ha l'altre punt d'entrada.

A l'interior d'aquest espai hi ha tres artèries transversals: la d'Amadeu Vives, que és la més important i es perllonga cap a migdia, de Dalt (ambdues conflueixen a la plaça de l'Església) i de la Salut. I dos carrers més secundaris i amb un recorregut longitudinal: el del Castell, i un altre al qual els veïns anomenen el carrer que va a la bassa de la vila.

Són vies estretes, amb algun tram costerut i amb un parell de voltes que permeten anar d'un carrer a l'altre.

Observacions:

Fotografia: Collbató a la primera meitat del segle XX (Autor: desconegut / Arxiu: A. Muset).

Coordenades UTM: plaça de l'Església.

Història

El lloc de Collebetone, esmentat l'any 931, va néixer a la confluència de dos camins: el del Vallès, que pujava pel torrent de la Salut, remuntava el coll que donà nom a l'emplaçament i entrava pel cantó de tramuntana (fou l'origen del carrer de Dalt); i el de Barcelona, que arribava pel sud (va ser l'origen dels carrers del Bon Aire i Major, ara d'Amadeu Vives).

En aquell indret s'hi construïren l'església i l'hospital, documentats el 1062 i el 1375 respectivament, i també les primeres cases, que es devien estendre fins al límit de l'actual plaça de l'Església. El creixement demogràfic del XI al XIII va afavorir l'expansió urbana, que es va fer seguint les dues artèries esmentades i en direcció cap a llevant. Primer fins a cal Ponset, al carrer Amadeu Vives, núm. 7, on hi ha un mur lateral gruixut, alt i atalussat, preparat per fer de muralla. Més tard, les construccions van proliferar al costat del camí de Barcelona, fins arribar al portal que tancava la vila pel sud, a cal Bros. Aquest conjunt estava clos per dos portals: el de Barcelona i el del costat de l'església, i protegit per les parets posteriors de les cases que feien de murs defensius. Al segle XVII es va engrandir la plaça amb l'aterrament d'un pati que hi havia a la confluència dels carrers Major i de Dalt.

Alguns vestigis d'aquella època han desaparegut. Així va passar amb les basses del Castell i del Vall, ocupades ara pel restaurant de Cal Misser i per un habitatge, i amb el portal de ponent, que va ser desmuntat al XVIII quan es va engrandir l'església. A la façana de la casa núm. 1 (cal Ticu), s'hi poden veure les marques de la volta de rajola del portal i les pedres de la torre quadrada que s'alçava al damunt.

Altres elements, en canvi, com les entrades dovellades de cal Bros, cal Ponset i cal Tutor; les finestres gòtiques de cal Tutor; o els arcs de pedra de l'interior d'algunes cases s'han conservat.

El creixement demogràfic i la dinamització agrícola del segle XVIII i XIX van fomentar la construcció de nous habitatges, tant al nucli històric (a la costa del castell i al carrer de la Salut), com fora muralles, als camins de Montserrat, Barcelona i els masos, que foren l'origen dels carrers de Pau Bertran, Nou i Sant Antoni.

Bibliografia

MUSET PONS, Assumpta (Setembre 2006), "Collbató i la seva història", Collbató Informa. Revista d'informació local editada per l'Ajuntament de Collbató, p. 9.

RIBAS I CALAF, Benet (1997), Annals de Montserrat (1258-1485), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Curial Edicions Catalanes, p. 209.

